

Wereldruiterspelen

EEN geweldige ervaring zo'n reiscommissie. Met de thuiskomst van zes bus-sen CRM-ers en hun aanhang op maandagavond 25 mei is niet alleen een einde gekomen aan een meer dan geweldige concertreis met louter hoogtepunten en een perfect verloop. Op dat moment echter hield ook de reiscommissie op te bestaan.

Toch nog even Parijs

De vertrouwde oude samenstelling was gedeeltelijk vervangen door een nieuw, deels onervaren, team. Zou het lukken? Natuurlijk, en het is gelukt. Vanaf het eerste uur groeide de teamgeest, de inzet, de betrokkenheid, het samenspel, het elkaar opvangen. Natuurlijk wordt het resultaat van een reis niet uitsluitend bepaald door een reiscommissie, maar veruit de zwaarste taken liggen daar wel.

Ambtsjubileum Addie de Jong

Addie de Jong ambtenaar? Met enige verwondering kwam van de gemeente Schiedam een uitnodiging om op 25 juni een receptie in de St. Jan van Schiedam bij te wonen ter gelegenheid van Addie's 25-jarige overheidsoverheid als stadsbeiaardier. Een prachtige accommodatie om een dergelijk jubileum te vieren. Aanwezig in de kerk een fraai klinkend klok-kenspel, een goed kerkorgel en een flink aantal opgekomen toehoorders. Van deze instrumenten maakte Addie voorafgaand aan zijn receptie dan ook een dankbaar en vooral kunstig gebruik.

Sander twinkelt in Citydienst

Even gingen onze gedachten uit

naar de plaatopname met Sander van Marion: dat schitterende orgelspel als begeleiding bij bijvoorbeeld in Hoor een heilig koor van stemmen. Dit lied werd ook in deze Citydienst op 27 september gezongen, maar hier wordt bedoeld op het lied Boven de sterren waar Sander de sterren al twinkelend van de hemel speelde. Cees Schrijver was de dirigent en had het koor uitstekend in de hand

Feest in de Glazen Stad

Het was weer bijzonder fijn op 25 oktober in Maasdijk. In de ons vertrouwde kerk mochten we ons lied uitdragen ter ere van het 25-jarig bestaan van de gereformeerde kerk. Een bomvolle Maasdijkse kerk, orgelspel dat de kerk deed dreunen en een dankbaar publiek.

Blokkeriaans kerstfeest

Tussen de pannenlappen, klapstoelen en andere huishoudelijke artikelen ligt het CRM bij de firma Blokker. Het Kerstverhaal verteld door Paul van Gorcum en gefilmd als tekenfilm met als bijdrage een aantal gezongen kerstliederen door een mannenkoor, en dat mocht dan het CRM zijn. Leuk voor onder de kerstboom.

De Doelenconcerten

25 en 26 november. Normaal zou een mens geen twee avonden achter elkaar hetzelfde concert gaan beluisteren, maar met wat de Marinierskapel op deze avonden heeft laten horen, maakte deze concerten tot twee bijzondere gebeurtenissen. In de Nederlandse première van The sword and the crown heeft CRM een aandeel gehad van acht maten met de gezongen bede om eeuwige rust (requiem aeternam) voor de overleden koning Henry IV. Wij hadden als CRM de eer te zijn uitgenodigd door een kwalitatief op toppeil staande Marinierskapel.

Marius Borstlap nam afscheid

In een stampvolle Ontmoetingskerk nam Marius Borstlap afscheid van zijn laatste koor Pro Cantara. Na het dirigeren van twee liederen gaf hij de leiding over. Veel lovende woorden van diverse sprekers, want als je Borstlap zegt, dan gaat er een muzikaal boek open: de kinderkoren, het Haags Jeugdkoor of NCRV-Kinder en Jeugdkoor en het Haags Christelijk Knapenkoor. Deze nu 85-jarige dirigent is nog niet op, maar besloot om er mee te stoppen.

CRM voor NCRV-tv

De NCRV-tv trok erop uit om opnamen in het land te maken

voor het zondagmiddagprogramma Het gezongen Woord. Deze keer kregen wij als CRM op 7 november weer de gelegenheid om in de Ned. Herv. Kerk te Voorburg voor de camera's te verschijnen. Jan Stolk zwaaide de scepter en aan het orgel zat Frans Gort. Aad van der Hoeven was zeer op dreef en CRM zong de acht liederen in een recordtijd van 1 uur en 10 minuten op de band.

Kerstconcert

Dat was weer een echt CRM-kerstfeestviering in concerteren en dat in een sfeervolle omgeving met allerbelabberdste stoelen. Hoewel CRM in het begin wat weifelend overkwam, werd daarna zéér goed het eenvoudige Kerstlied gezongen. De begeleiding door Addie was fijner dan ooit en een verrassende schoonheid bleek ook de soliste Lenie v.d. Heuvel. Credo Singers, in De Doelen als hoofdvoerende, nu bij ons als medewerkende. En last but not least: Paul van Gorcum. Hoe die man het kerstverhaal voordroeg.

Massaal: Geliefd in Rotterdam

Mijn persoonlijke indrukken van de kerstconcerten die onder meer op 18 en 19 december in De Doelen plaatsvonden en waarvan ik hieronder op verzoek verslag doe, kunnen wel ongeveer met bovenstaande kop worden getypeerd.

door Broer van den Bosch

Met onder meer bedoel ik dat naast de concerten op 18 en 19 december er nog vijf andere zouden worden gegeven door andere koren. Dat mag men – het betreft namelijk geen concerten van kamerkoren – best massaal noemen. Deze wetenschap heb ik uit het decemberoverzicht van De Doelen. Reken buiten de koren op ongeveer zeven avonden maal tweeduizend personen is veertienduizend toehoorders. Dat getal mag er zijn en kom daar in Den Haag maar eens om.

De persoonlijke indrukken zijn natuurlijk niet super betrouwbaar. Als ik al iemand zou zijn, toegerust met een absoluut gehoor, muzikaal en schriftuurlijk goed onderlegd, dan nog zou ik op een goede plaats in de zaal hebben moeten zitten om deze gaven en eigenschappen zo te gebruiken, dat de lezers een enigszins betrouwbare indruk van het gebeuren zouden krijgen. Dat kan ook daarom niet omdat een groot aantal lezers er zelf bij was. Ik zat ook niet in de zaal, maar stond op het podium tussen andere zangers. Er moet dus geoordeeld worden over prestaties waaraan ook ik een aandeeltje mocht leveren en dat kan eigenlijk niet. Voor alle duidelijkheid: ik heb het over het CRM-aandeel.

Je kunt dan alleen maar aan jezelf en in de pauze aan anderen vragen: 'Had je het gevoel dat het lekker liep, dat er een vonk was, zodat het geheel goed overkwam?' De eerlijkheid gebiedt mij te zeggen dat ik het vrijdagavond niet lekker vond lopen en ik was niet de enige. Er werd niet slecht gezongen, er werd wel op de dirigent gelet, maar de 'sjeu' was er mijns inziens niet helemaal en om maar een lied te noemen, de inzet van Kerstzang was knap aarzelend. Ook het begin van Nu seit Wellekome hebben we wel eens correcter neergezet. Ook vond ik bij bepaalde zacht te zingen passages van sommige liederen de registratie van het orgel niet altijd passen, maar wellicht heeft dat in de zaal beter geklonken. Tot zover de vrijdagavond.

Op zaterdag 19 december kon ik helaas niet van de partij zijn. Een griep, waarvan vrijdag de voortekenen zich al hadden aangekondigd, kluiserde mij vanaf zaterdag aan mijn sponde en al balend is toen die avond verkleed. Maar gelukkig kan ik melden, weliswaar niet persoonlijk, maar van horen zeggen van verschillende kanten dat die avond de vonk en de sjeu in ruime mate voorhanden wa-

ren. Men ging tevreden en opgelucht naar huis. Onze troost, dat wil zeggen voor degenen die met het vorenstaande instemmen, kan het dus zijn dat vrijdag de aanloop al is geweest tot de climax op zaterdag. Tot zover over ons koor.

De gemengde koren reageerden goed op de aanwijzingen van hun dirigent. Het is met grote koren vaak moeilijk om te nuanceren in geluidsterkte, maar daar slaagde men hier wel in. De sopranen, die ik vanaf mijn plaats het beste kon horen, zongen zuiver en niet geforceerd. Het is hier niet de plaats om uitgebreid het gezongen repertoire te belichten. Ik beperk me tot enkele opmerkingen. De nummers van N. Treddinninck vond ik goed, mooie vloeiende melodieën en een fris ritme.

The Battle Hymn of the Republic op een kerstconcert? Ik zeg het Van Speyk na: 'dan liever de lucht in'. King of all Glorious en Psalm 150 behoren zo langzamerhand tot het ijzeren repertoire, maar ijzer gaat op een gegeven moment erg roesten.

Mocht iemand na het lezen van dit verhaal denken: 'Veel woorden, maar weinig gezegd', dan geef ik haar of hem geen ongelijk.

Ik eindig wel met een letterlijk uit het Duits vertaald spreekwoord: 'In de beperking toont zich de meester'.

Ik groet u allen zeer.

1993

Verrassende receptie nieuwjaar

Niet geteld waren het aantal mensen op de nieuwjaarsreceptie, maar het waren er meer dan in 1992. Daar stonden ze weer, keurig in het gelid, Aad van der Hoeven, Kees Schrijver en de bestuursleden onder leiding van Kees Brokke. Totaal overrompeld was iedereen bij het bezoek van de bekende lt.kol. J. Walraven, oud-dwarsfluitser van de Marinierskapel, vergezeld van de 1^e luitenant Bert van Muijen. De een afgetreden en de ander aangetreden bij het Korps Mariniers. Van Walraven beklom in vol ornaat het podium en hield een boeiende toespraak over onder andere De Doelenconcerten met de Kapel

en de samenwerking met CRM. Deze ooit dwarsfluitende kolonel heeft zijn fluit aan de wilgen gehangen, maar zorgde er wel voor dat Aad v.d. Hoeven een prachtige oorkonde kreeg overhandigd, waarop het wapen en lijfspreuk van de Marine en daar onder Chr. Res. Mannenkoor. De dirigent vertelde dat hij eerdaags een bespreking zou hebben met enkele muzikale kopstukken over een verdere samenwerking met de Kapel. Al met al, het werd een gezellige nieuwjaarsreceptie, waarbij voorzitter Brokke repertoirevernieuwing beloofde.

Addie de Jong geen vaste begeleider meer

Bij de mededelingen op de jaarver-

gadering hoorden we dat Addie de Jong geen 'vaste begeleider' meer genoemd wil worden i.v.m.

de vele verplichtingen die deze beiaardier/organist/componist heeft. Als het even kan zal Addie ons begeleiden en anders moeten we het met een andere organist/pianist doen.

Repertoirevernieuwing

Nu CRM begonnen was aan vernieuwing van het repertoire merkte men al gauw dat er naast het Nederlandstalige lied ook enkele anderstalige liederen in studie werden genomen. Omdat het prettig is te weten wat men zingt of wat de inhoud van zo'n lied is, zijn enkele vertalingen in CRM Nieuws van de hand van Wim van der Sloot opgenomen. Hier worden enkele stukken uit de repertoirevernieuwing genoemd:

Credo
Hosanna
Ich bete an die Macht
der Liebe
Schöne Nacht
Christ is made the sure
Foundation

Aad van der Hoeven dirigeert Westlands Mannenkoor

Na vele weken van onzekerheid, werd Aad van der Hoeven de nieuwe dirigent van het Westlands Mannenkoor. Ooit jaren geleden voorzichtig begonnen in de Glazen Stad bij en veel geleerd van zijn voorganger Piet Struijk. Aad heeft nu vier koren onder zijn hoede.

Muzikaal CRM-beleid

Na een klein jaar worstelen is het bestuur erin geslaagd om een Nota Muzikaal Beleid op te stellen, waarin kaders worden aangegeven waarbinnen naar de mening van het bestuur de muzikale ontwikkeling van het CRM dient te worden gewaarborgd.

Een uitvoerig gesprek met dhr. Van der Hoeven over deze nota, leert dat hij zich volledig kan vinden in de inhoud.

Alweer Canadareis of wordt het Engelandreis

Voor een Canadareis hebben zich 120 zangers definitief aangemeld. In een bestuursbesluit wordt besloten om de ontbrekende 12 reacties persoonlijk te benaderen om het vereiste minimum van 130 deelnemers te halen.

De inventarisatie heeft echter geen positief resultaat opgeleverd. Het bestuur is dan ook unaniem in haar besluit om de reis naar Canada op deze basis niet door te laten gaan. Wel wordt alle bestuursleden gevraagd na te denken over een zinvol alternatief voor deze geannuleerde koorreis.

Op voorstel van het dagelijks bestuur wordt echter de oude voorbereidingscommissie (Canada) herbenoemd. Een en ander naar aanleiding van een pakket concertreissuggesties, die op aanvraag van de Bond zijn ontvangen. De voorbereidingscommissie krijgt het

verzoek mee om mogelijkheden te onderzoeken voor een eventuele concertreis in 1995 naar Engeland. Alternatieven zijn Tsjechië of Normandië.

Zingen in de Haagse binnenstad

Na het succes van de eerste keer, volgde zondag 24 oktober weer een samenzang in de Haagse Grote Kerk. Onder het motto 'De Residentie Zingt' en i.s.m. de Stichting Grote Kerk kunnen deze eenvoudige samenzangen al niet meer stuk. Kwamen er vorige keer zo'n 800 personen op af, nu waren het ondanks de herfst nog altijd zo'n 600. De kerk heeft tegenwoordig goede stoelen en dat zit een stuk beter.

Kerstconcerten Schoonhoven en Voorburg

Wat een beknellende en benauwendende toestand daar in de Grote Kerk van Schoonhoven. Geen stoel te bekennen voor het koor. Achttien nummers werden gezongen door krap tegen elkaar staande kerels. De kerk zou overvol zijn werd, ons door de organiserende Lions-Club beloofd. Inderdaad, met cola en koffie, maar slecht door het publiek bezocht. Voorburg was andere koek. Onder leiding van Kees Schrijver had CRM een subliem en klankrijk aandeel in het programma 50 jaar Kerstklanken. Omdat Schrijver anders dirigeert dan Van der Hoeven moest men extra opletten en dan gebeuren er muzikale wondertjes.

1994

Wereldruiterspelen 1994

"Het productieteam van de Wereldruiterspelen 1994 heeft zich onder leiding van regisseur Jan Zegers, gepresenteerd. Wij weten nu als CRM, waarom we zijn uitgenodigd. Ook weten we nu wat er van ons wordt verwacht. Denk je eens in: je wordt als koor uitgenodigd voor een openingscere-

monie. Dat is een eer, daar mag je trots op zijn. Ons koor zal zich nationaal en internationaal via de televisie presenteren in meer dan vijftig landen. Daar moet natuurlijk uitstraling zijn. Eén van deze uitstralingen zou kunnen zijn,

dat we de door ons gezongen liederen uit het hoofd zingen, zodat de toehoorders in het Zuiderpark en de kijkers via de televisie niet naar zwarte mappen hoeven te kijken of nog erger naar voorovergebogen hoofden. Een andere uitstraling is natuurlijk dat die avond het CRM er staat, compleet en in vol ornaat," aldus Cees Brokke in CRM Nieuws.

Engelandreis?

Cees had trouwens meer in petto op de nieuwjaarsreceptie. Hij keek vast wat verder dan 1994. Voor 1995 waren er plannen voor een reis naar Engeland, onder voorbehoud natuurlijk. De reis zal o.a. naar Coventry, Londen en Bournemouth voeren.

Kees Schrijver verlaat CRM

Kees Schrijver werd benoemd tot dirigent van het Chr. Mannenkoor 'Barendrecht', als opvolger van Anne Posthumus, die om gezondheidsredenen er muzikaal mee ophoudt. Fijn voor Kees, jammer voor het CRM. Wanneer je Schrijver een beetje gevolgd hebt, ontdekte je al vlug dat hij geen tweede man op de bok zou blijven. Eerst zo'n acht jaar in de voetsporen van Posthumus, toen tien jaar in die van Van der Hoeven. Nu dan de sporen van hem zelf: Kees Schrijver.

Ger van Vliet uit bestuur

Op de algemene ledenvergadering liep de bestuursverkiezing als gesmeerd. Uitslag stemming: Cozijnsen 103 stemmen, De Steur 89, Korporaal 84, en Verburg 83. De andere niet gekozenen waren: Van Dop 80 en Heij 43. Ger van Vliet was niet meer verkiesbaar. 'Allemaal even luisteren, we gaan opstellen...', is er niet meer bij. Zijn zware stem en vaak doorspekte humor moeten we na jaren missen. De voorzitter sprak hem lovend toe.

Opname na nu...

Met Studio 88 uit Hilversum voor onze deur en Gé Voskuijlen als klankregisseur beleefde het Chr. Residentie Mannenkoor weer (in)spannende uurtjes. De Wereldruiterspelen daveren nu al behoorlijk door ons hoofd vanwege de vele herhalingen die zo'n opname met zich mee brengen. 'Winners of tomorrow' was wel

het moeilijkste lied om gelijk met de al op de band staande muziek opgenomen te worden. Ja, en dat allemaal voor die vele paarden die in juli op ons afkomen. 'Anchors Aweigh' is ook best ingewikkeld om te zingen, maar het langstdurende nummer is de 'Welkomst-mars', samen met het *kinderkoor Carillon*. In 'Hollands vlag' horen we echt het CRM alleen. Ten slotte nog ons volkslied, want zo'n evenement zonder Wilhelmus zou niet passen.

Rocus van Yperen overleden

Op 80-jarige leeftijd overleed Rocus van Yperen, musicus en onze oud-dirigent. Van 1960-1963 stond hij voor het CRM. Bij Rocus leerde je zingen. Veel gevoel voor humor had hij niet. Studeren, studeren en nog eens... Dat was zijn doelstelling, maar bij CRM gold daarnaast de gezelligheid.

Engelandreis gaat door!

In september 1995 gaan we met 280 personen de oversteek maken om een, naar het zich laat aanzien, geweldige concertreis in Engeland te maken. Nog niet alle details zijn bekend, maar toch al is er een redelijk beeld van het globale reisprogramma. De bedoeling is eerst naar Coventry te rijden, waar veel oudere leden goede herinneringen hebben lig-

gen. Vervolgens naar Bournemouth en Salisbury. En ten slotte naar Londen, waar we in St. Paul's Cathedral een concert verzorgen. Dat belooft dus wat.

Het 'bekakte' Zuiderpark

Ja, dat was me wat: daar in dat 'bekakte' Haagse Zuiderpark. Duizend paarden en tienduizenden paarden-

vijgen. Bijna elke CRM-er kreeg er vast wel één of meer onder zijn schoenen. De Wereldruiterspelen 1994 in Den Haag en we waren trots en ook na afloop van de tv-uitzending wat teleurgesteld. De presentatrice Linda le Pomme en de presentator van dit openingsgebeuren Marc Klein Es-sink galmden over het immense veld de medewerkers van dit spektakel toe, dus ook het CRM. Iedereen werd dus genoemd. Wat schetste onze verbazing tijdens het zien later op de avond: een fractie van twee seconden CRM, genoemd werden we niet en Ridderkerkse kinderkoren werden een Haags koor. 'Allerlei muzikanten doen vanavond mee', aldus de verslaggever. Zo, dat was dus goed mis, zoals er later veel mis zou gaan in het Zuiderpark, ondanks ook de vele hoogtepunten die er gelukkig ook waren.

Die verslaggever van Studio Sport was dus reeds Oranje-boomachtig gevuld of niet goed voorgelicht op deze openingsceremonie. De meeste aandacht kreeg de Prins van Oranje die de officiële opening ging verrichten. Gezegd moet worden dat CRM ondanks de danig ingekorte tv-uitzending dit feest niet had willen missen.